

U S T A W A

z dnia 2026 r.

o rzemiośle

PREAMBUŁA

Rozdział 1.

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady:

- 1) wykonywania działalności rzemieślniczej;
- 2) dualnego kształcenia zawodowego w rzemiośle;
- 3) działalności komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych;
- 4) organizacji i funkcjonowania samorządu gospodarczego rzemiosła.

Art. 2. 1. Rzemiosło stanowi ogół przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480) będących rzemieślnikami.

2. Rzemieślnikiem jest zawodowe wykonywanie działalności gospodarczej w zawodzie zaliczanym do rzemiosła, określonym zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy, przez:

- 1) osobę fizyczną, z wykorzystaniem jej pracy własnej i kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480) lub
- 2) wspólnika spółki cywilnej, jeżeli działalność gospodarcza w ramach tej spółki jest wykonywana z wykorzystaniem pracy własnej oraz kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle tego wspólnika – jeżeli wspólnicy tej spółki cywilnej łącznie spełniają warunki do uznania za mikroprzedsiębiorcę, małego przedsiębiorcę albo średniego przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480) lub
- 3) spółkę osobową lub spółkę kapitałową w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18 z późn. zm.) z wykorzystaniem kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle przynajmniej jednego wspólnika lub akcjonariusza będącego osobą fizyczną i jego pracy własnej – jeżeli spółka jest mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480).

3. Nazwa „rzemiosło”, „rzemieślnik”, „rzemieślnicze” podlegają ochronie prawnej.

Art. 3 1. Do rzemiosła nie zalicza się:

1) działalności:

a) transportowej,

b) wytwórczej i usługowej artystów plastyków i fotografików;

2) usług:

a) hotelarskich,

b) świadczonych w ramach wykonywania wolnych zawodów,

c) leczniczych, z wyłączeniem działalności optyków okularowych.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki w uzgodnieniu ze Związkiem Rzemiosła Polskiego oraz z uwzględnieniem zawodów, dla których Związek Rzemiosła Polskiego ustalił standardy wymagań egzaminacyjnych, określa w drodze rozporządzenia, spis zawodów zaliczanych do rzemiosła, w tym polegających na podejmowaniu przez rzemieślnika czynności, w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, powodujących zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub mogących wywołać niepowetowaną szkodę materialną.

3. Wykonywanie działalności gospodarczej w zawodzie zaliczanym do rzemiosła wymaga posiadania kwalifikacji zawodowych w rzemiośle właściwych dla tego zawodu, potwierdzonych jednym z dowodów kwalifikacji określonym w art. 4 ust. 1.

Art. 4. 1. Dowodami kwalifikacji w rzemiośle są:

1) dyplom lub świadectwo ukończenia wyższej, ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej szkoły o profilu technicznym lub artystycznym w zawodzie (kierunku) zaliczanym do rzemiosła;

2) dyplom mistrza w zawodzie zaliczanym do rzemiosła;

3) świadectwo czeladnicze albo tytuł robotnika wykwalifikowanego w zawodzie zaliczanym do rzemiosła;

4) zaświadczenie potwierdzające posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodzie zaliczanym do rzemiosła.

2. Informacje o dowodach kwalifikacji w rzemiośle podlegają udostępnieniu w zakresie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1291, 1495 i 1649 ze zm.).

Art. 5. 1. Rzemieślnikowi posiadającemu znaczący i uznany dorobek zawodowy w zakresie wytwarzania lub odtwarzania przedmiotów o charakterze artystycznym lub zabytkowym, naprawy i konserwacji takich przedmiotów, naprawy i konserwacji zabytkowych

obiektów budowlanych oraz świadczenia usług związanych z artystycznym zdobieniem obiektów budowlanych może zostać nadany tytuł honorowy „Mistrz Rzemiosł Artystycznych”.

2. Tytuł honorowy „Mistrz Rzemiosł Artystycznych” nadaje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w porozumieniu ze Związkiem Rzemiosła Polskiego, w drodze rozporządzenia określi:

- 1) tryb nadawania tytułu honorowego „Mistrz Rzemiosł Artystycznych”;
- 2) podmioty uprawnione do występowania z wnioskiem o nadanie tytułu;
- 3) warunki, jakie musi spełniać wniosek o nadanie tytułu;
- 4) wzór dyplomu potwierdzającego nadanie tytułu;

– mając na względzie wspieranie zanikających zawodów oraz promocję umiejętności istotnych dla funkcjonowania wielu dziedzin kultury i sztuki jak również ochrony dziedzictwa narodowego.

Art. 6. 1. Rzemieślnikowi posiadającemu zasługi na rzecz rozwoju danego rodzaju rzemiosła oraz pracownikowi organizacji rzemiosła posiadającemu zasługi na rzecz rozwoju rzemiosła poprzez osiągnięcia w zakresie pracy zawodowej, działalności społeczno-organizacyjnej, kulturalnej, oświatowej i gospodarczej, stanowiących wkład w rozwój i promocję rzemiosła krajowego, może zostać nadana odznaka honorowa „Za Zasługi dla Rozwoju Rzemiosła Rzeczypospolitej Polskiej”.

2. Odznakę honorową „Za Zasługi dla Rozwoju Rzemiosła Rzeczypospolitej Polskiej” nadaje minister właściwy do spraw gospodarki.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb nadawania odznaki honorowej „Za Zasługi dla Rozwoju Rzemiosła Rzeczypospolitej Polskiej”;
- 2) podmioty uprawnione do występowania z wnioskiem o nadanie odznaki;
- 3) warunki, jakie musi spełniać wniosek o nadanie odznaki;
- 4) wzór dyplomu potwierdzającego nadanie odznaki;

– mając na względzie wspieranie zawodu rzemieślnika oraz promocję dualnego kształcenia zawodowego w rzemiośle.

Rozdział 2.

Przygotowanie zawodowe

Art. 7. 1. Przygotowanie zawodowe w formie nauki zawodu lub przyuczenia do wykonywania określonej pracy młodocianych pracowników w zawodach zaliczanych do rzemiosła organizuje się u rzemieślników lub przedsiębiorców niebędących rzemieślnikami, zwanych dalej łącznie „pracodawcami”.

2. Pracodawca zatrudniający młodocianego pracownika w celu przygotowania zawodowego, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany spełnić warunki określone odrębnymi przepisami oraz być członkiem organizacji, o której mowa w art. 15. W przypadku przedsiębiorcy niebędącego rzemieślnikiem zrzesza się on w wybranym przez siebie cechu z województwa, w którym ma siedzibę.

3. Przygotowanie zawodowe, o którym mowa w ust. 1 kończy egzamin czeladniczy składany przed komisją egzaminacyjną izby rzemieślniczej będącej członkiem Związku Rzemiosła Polskiego.

Art. 8. Podstawę przeprowadzania egzaminów czeladniczych i mistrzowskich w zawodach zaliczanych do rzemiosła stanowią standardy wymagań egzaminacyjnych, ustalone przez Związek Rzemiosła Polskiego.

Art. 9. 1. Izba rzemieślnicza:

- 1) zatwierdza zadania i pytania egzaminacyjne, opracowane na podstawie standardów wymagań, o których mowa w art. 8;
- 2) zatwierdza szczegółowe kryteria oceny wykonania zadań egzaminacyjnych;
- 3) dopuszcza kandydatów do egzaminów czeladniczych, mistrzowskich i sprawdzających, oraz sporządza związaną z tym dokumentację;
- 4) informuje kandydatów o wysokości opłaty za egzaminy;
- 5) powołuje komisje egzaminacyjne czeladnicze i mistrzowskie, członków komisji egzaminacyjnych, prowadzi dokumentację związaną z powołaniem komisji oraz przeprowadzonymi egzaminami;
- 6) rozpatruje skargi kandydatów dotyczące prawidłowości przeprowadzenia egzaminów;
- 7) organizuje szkolenia dla osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnych;
- 8) pobiera opłaty za egzaminy w wysokości:

a) mistrzowski - ... zł,

b) czeladniczy - ... zł,

c) sprawdzający - ... zł,

d) poprawkowy - ... opłaty określonej w lit. a-d), z uwzględnieniem ich waloryzacji.

2. Opłaty, o których mowa w ust. 1 pkt 8) lit. a) - d), podlegają corocznej waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem za rok kalendarzowy

poprzedzający termin waloryzacji. Pierwsza waloryzacja dokonywana jest w styczniu kolejnego roku po wejściu w życie niniejszej ustawy. Kolejne waloryzacje opłat za egzaminy dokonuje się od opłat w wysokości uwzględniającej wcześniej dokonane waloryzacje. Kwoty opłat po waloryzacji są zaokrąglane zgodnie z zasadą określoną w art. 63 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2026 r. poz. 622).

3. Izba rzemieślnicza w uzasadnionych przypadkach może zwolnić z całej albo z części z opłaty za egzamin.

4. Osoby dorosłe uzyskujące i uzupełniające wiedzę i umiejętności zawodowe w formach pozaszkolnych, określonych w art. 117 ust. 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 z późn. zm.), mogą przystąpić do egzaminu sprawdzającego w wybranych kwalifikacjach zawodowych w zakresie zawodu rzemiosła.

Art. 10. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, po uzgodnieniu ze Związkiem Rzemiosła Polskiego, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki powoływania komisji egzaminacyjnych czeladniczych i mistrzowskich oraz warunki jakie muszą spełnić kandydaci na członków tych komisji;
- 2) warunki dopuszczania kandydatów do egzaminów czeladniczych, mistrzowskich, na pomocnika czeladnika i sprawdzających;
- 3) warunki złożenia skargi na prawidłowość przeprowadzenia egzaminu;
- 4) wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych, o których mowa w pkt 1);
- 5) wzory: dyplomu mistrzowskiego, świadectwa czeladniczego, świadectwa pomocnika czeladnika, zaświadczenia o zdaniu egzaminu sprawdzającego i suplementów do świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich (Europass) oraz tryb ich wydawania;
- 6) sposób umieszczania znaków graficznych informujących o przypisanych do kwalifikacji poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji, o których mowa w art. 10 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226);
- 7) sposób wydawania duplikatów i dokonywania legalizacji dokumentów przeznaczonych do obrotu z zagranicą oraz wysokość opłat za wykonywanie tych czynności;
- 8) sposób i tryb przeprowadzania egzaminów czeladniczych, mistrzowskich, sprawdzających i na tytuł pomocnika czeladnika;
- 9) zakres tematów obowiązujących na egzaminach, o których mowa w pkt 8);
- 10) warunki zwolnienia z części egzaminu czeladniczego lub mistrzowskiego.

Rozdział 3.

Nadzór nad przebiegiem przygotowania zawodowego oraz działalnością komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych

Art. 11. 1. Nadzór nad przebiegiem przygotowania zawodowego, o którym mowa w art. 7 sprawuje izba rzemieślnicza zrzeszająca cech, którego członkiem jest pracodawca zatrudniający młodocianego pracownika w celu przygotowania zawodowego.

2. Izba rzemieślnicza może upoważnić do wykonywania czynności nadzoru przebiegu przygotowania zawodowego cech, o którym mowa w ust. 1.

3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, jest wydawane w formie pisemnej i zawiera co najmniej:

- 1) wskazanie cechu właściwego do wykonywania czynności nadzoru nad przebiegiem przygotowania zawodowego,
- 2) zakres powierzonych zadań wynikających z ust. 1.

Art. 12. 1. Nadzór nad przebiegiem przygotowania zawodowego polega w szczególności na:

- 1) weryfikacji spełnienia przez pracodawcę warunków niezbędnych do prowadzenia przygotowania zawodowego oraz poprawności umów z przepisami i prowadzenia rejestru zawartych umów;
- 2) kontroli sposobu organizacji przygotowania zawodowego;
- 3) współpracy z organami prowadzącymi szkoły branżowe oraz dyrektorami szkół branżowych, w których młodociani pracownicy realizują obowiązek doksztalcania teoretycznego;
- 4) udzielaniu informacji na temat form, zasad prawnych i możliwości organizacji przygotowania zawodowego oraz pomocy młodocianemu pracownikowi w przypadku konieczności zmiany pracodawcy;
- 5) wspomaganiu rozwoju zawodowego młodocianych pracowników;
- 6) udzielaniu pomocy pracodawcom w celu zapewnienia prawidłowego przebiegu przygotowania zawodowego;
- 7) uczestnictwie w polubownym rozstrzygnięciu sporów powstałych w trakcie realizacji przygotowania zawodowego;
- 8) prowadzeniu ewidencji pracodawców zatrudniających młodocianych pracowników w celu przygotowania zawodowego.

2. Kontrolę przeprowadzają osoby upoważnione przez izbę w 2-osobowym zespole, posiadające co najmniej wykształcenie średnie, 2 lata stażu pracy w organizacji rzemiosła lub taki okres pełnienia funkcji w organizacji rzemiosła.

3. Osoby kontrolujące mają prawo wstępu w charakterze obserwatora na zajęcia praktyczne realizowane u pracodawców w ramach przygotowania zawodowego w rzemiośle, żądania od niego wyjaśnień na piśmie oraz wglądu do dokumentacji, w tym sporządzania kopii dokumentów, związanej z organizacją, wykonywaniem przygotowania zawodowego przez pracodawcę.
4. Osoby kontrolujące sporządzają na piśmie protokół z kontroli, zawierający także zalecenia. Pracodawca, w terminie 7 dni od otrzymania protokołu kontroli ma prawo do zgłoszenia do niego zastrzeżeń wraz z ich uzasadnieniem. Ten sam skład osób kontrolujących pracodawcę rozpatruje zgłoszone zastrzeżenia. Jeżeli zostanie stwierdzona zasadność zastrzeżeń osoby kontrolujące mogą uchylić zalecenia pokontrolne. W pozostałych przypadkach osoby kontrolujące zobowiązane są powiadomić pisemnie pracodawcę o bezpodstawności zgłoszonych zastrzeżeń.
5. Pracodawca, jest obowiązany w terminie określonym w protokole kontroli, nie krótszym niż 14 dni i dłuższym niż 30 dni, zawiadomić w formie pisemnej właściwą izbę rzemieślniczą o terminie i sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.
6. Jeżeli pracodawca nie wypełnia zaleceń pokontrolnych, izba rzemieślnicza podejmuje decyzję w trybie uchwały zarządu, zawierającą elementy, o których mowa w art.107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego, o zastosowaniu następujących kar:
- a) upomnienie;
 - b) zawieszenie uprawnienia w zakresie wykonywania przygotowania zawodowego na okres do trzech lat;
 - c) w przypadku dwukrotnego wymierzenia kary określonej w lit. b) stosuje się karę zakazu wykonywania przygotowania zawodowego.
7. Uchwałę, o której mowa w ust. 6 wraz z uzasadnieniem, w formie pisemnej, doręcza pracodawcy w terminie 14 dni od daty jej wydania.
8. Od uchwały przysługuje pracodawcy odwołanie za pośrednictwem izby rzemieślniczej do sądu polubownego działającego przy Związku Rzemiosła Polskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania odpisu uchwały. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie uchwały. Sąd polubowny podejmuje decyzję w tej sprawie w terminie 30 dni od otrzymania odwołania wraz z dokumentacją sprawy od właściwej izby rzemieślniczej. Od decyzji sądu polubownego przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2026 r. poz. 143 z późn. zm.).

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 i braku wniesienia odwołania przez pracodawcę, właściwa izba rzemieślnicza, bez zbędnej zwłoki wskaże pracownikowi młodocianemu innego pracodawcę, który realizuje program praktycznej nauki zawodu w ramach dualnego kształcenia zawodowego w rzemiośle.

Art. 13. 1. Nadzór nad prawidłową działalnością komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych sprawuje Związek Rzemiosła Polskiego.

2. Nadzór działalności komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych dotyczy:

- 1) oceny poprawności powołania komisji egzaminacyjnych oraz jej członków;
- 2) kontrolowaniu działalności izby rzemieślniczej oraz komisji egzaminacyjnych i członków tych komisji w zakresie organizowania i przeprowadzania egzaminów przez komisje egzaminacyjne oraz wydawania świadectw, dyplomów i zaświadczeń;
- 3) rozpatrywanie nieuwzględnionych przez izbę rzemieślniczą skarg kandydatów dotyczących prawidłowości przeprowadzenia egzaminu;
- 4) doskonalenia jakości działalności komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych poprzez opracowywanie materiałów informacyjnych i pomocniczych, wprowadzających jednolite postępowanie w zakresie ich działalności;

3. Kontrole w ramach nadzoru nad działalnością komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych przeprowadza zespół kontrolny w składzie dwóch upoważnionych przez Związek Rzemiosła Polskiego osób, które posiadają co najmniej: wykształcenie wyższe oraz 5 letni staż pracy związany z organizacją egzaminów przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych.

4. Osoby, o których mowa w ust. 3, mają prawo do:

- 1) wstępu na egzamin;
- 2) wglądu do prowadzonej i przechowywanej przez izbę rzemieślniczą dokumentacji z przeprowadzonych przez komisję egzaminacyjną egzaminów;
- 3) żądania dostarczenia dokumentów lub złożenia wyjaśnień ustnie lub na piśmie od członków komisji egzaminacyjnych oraz organów izby rzemieślniczej.

5. Kontrola jest dokumentowana protokołem podpisywanym przez osoby wchodzące w skład zespołu kontrolnego oraz osoby reprezentujące izbę rzemieślniczą, która powołała komisje egzaminacyjne.

6. Osoby wchodzące w skład zespołu kontrolnego mogą wydawać komisjom egzaminacyjnym i izbom rzemieślniczym, które powołały te komisje, w formie pisemnej zalecenia pokontrolne. Izba rzemieślnicza oraz komisja egzaminacyjna w ciągu 7 dni od otrzymania zaleceń mogą zgłosić wobec nich zastrzeżenia do Związku Rzemiosła Polskiego. Stanowisko Związku

Rzemiosła Polskiego w sprawie działalności komisji egzaminacyjnej z uwzględnieniem zaleceń pokontrolnych i zastrzeżeń izby rzemieślniczej oraz komisji egzaminacyjnej jest doręczane na piśmie wraz z uzasadnieniem izbie rzemieślniczej. Izba rzemieślnicza jest obowiązana powiadomić Związek Rzemiosła Polskiego o realizacji zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska.

7. W przypadku stwierdzenia naruszeń prawa w działalności komisji egzaminacyjnej lub izby rzemieślniczej w zakresie organizowania i przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz wydawania dyplomów, świadectw i zaświadczeń, Związek Rzemiosła Polskiego wzywa komisję egzaminacyjną i izbę rzemieślniczą do usunięcia uchybień w wyznaczonym terminie. W przypadku nieusunięcia uchybień, Związek Rzemiosła Polskiego może odwołać osoby wchodzące w skład komisji egzaminacyjnej lub cały jej skład, unieważnić egzamin w całości lub części albo zawiesić na okres do dwóch lat prawo izby rzemieślniczej do organizowania i przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych i wydawania dyplomów, świadectw i zaświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4). W przypadku powtarzających się naruszeń prawa w działalności komisji egzaminacyjnej lub izby rzemieślniczej Związek Rzemiosła Polskiego może zobowiązać izbę rzemieślniczą do uiszczenia kwoty stanowiącej 5-krotność opłaty za egzamin mistrzowski, na realizację przez Związek Rzemiosła Polskiego zadań statutowych w dziedzinie oświaty i wychowania na rzecz przygotowania wykwalifikowanych kadr.

8. Decyzje o których mowa w ust. 7 podejmowane są w trybie uchwały zarządu Związku Rzemiosła Polskiego zawierającej elementy, o których mowa art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 1691 z późn. zm.).

9. Od decyzji Zarządu ZRP o których mowa w ust. 8 przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie z dn.30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2026 r. poz. 143 z późn. zm.).

10. W przypadku zawieszenia izby rzemieślniczej w prawie do organizowania i przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz wydawania dyplomów, świadectw i zaświadczeń, Związek Rzemiosła Polskiego, w terminie 7 dni wskaże izbę rzemieślniczą, która przeprowadzi egzaminy dla kandydatów, którzy złożyli wnioski o dopuszczenie do egzaminów.

Rozdział 4.

Samorząd rzemiosła

Dział I

Postanowienia ogólne

Art. 14. 1. Samorząd gospodarczy rzemiosła jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko ustawom.

2. Do zadań samorządu gospodarczego rzemiosła należy w szczególności:

- 1) promocja działalności gospodarczej i społeczno-zawodowej rzemiosła;
- 2) udzielanie pomocy i informacji rzemieślnikom zrzeszonym w organizacjach samorządu gospodarczego rzemiosła w sprawach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- 3) reprezentowanie interesów środowiska rzemieślniczego;
- 4) uczestniczenie w realizacji zadań z zakresu oświaty i wychowania, o których mowa w art. 120 i 120a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r – Prawo oświatowe, dziale dziewiątym ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy oraz przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw, w celu zapewnienia wykwalifikowanych kadr dla gospodarki, w tym prowadzenie szkół;
- 5) nadzór nad przebiegiem i kontrola procesu przygotowania zawodowego;
- 6) nadzór i kontrola działalności komisji egzaminacyjnych i izb rzemieślniczych w zakresie organizowania i przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz wydawania dyplomów, świadectw i zaświadczeń, o których mowa w art. 14 ust. 1;
- 7) wykonywanie zadania w zakresie określonym przez art. 122 Prawa oświatowego.

3. Właściwi ministrowie zasięgają opinii Związku Rzemiosła Polskiego odnośnie projektów aktów prawnych dotyczących rzemiosła.

Art. 15. Organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła są:

- 1) cechy;
- 2) izby rzemieślnicze;
- 3) Związek Rzemiosła Polskiego.

Art. 16. 1. Członkami organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła z mocy prawa są rzemieślnicy.

2. Członkostwo powstaje z dniem, w którym przedsiębiorca spełnia definicję rzemieślnika w rozumieniu art. 2 ust. 2, w izbie rzemieślniczej właściwej ze względu siedzibę przedsiębiorcy. Podział terytorialny działalności izb rzemieślniczych stanowi Załącznik nr 1 Ustawy.

3. W terminie 30 dni od powstania członkostwa izba rzemieślnicza jest zobowiązana do oddelegowania członka do zrzeszonego w niej cechu przy uwzględnieniu kryteriów o których stanowi art. 40 ust. 1.

Art. 17. 1. Za zgodą danej organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła członkiem wspierającym może być także:

- 1) małżonek, zstępny, wstępny lub rodzeństwo rzemieślnika, jeżeli uczestniczy w wykonywaniu przez tę osobę rzemiosła;
- 2) osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną - niebędące rzemieślnikami.

2. Przyjęcie podmiotów, o których mowa w ust. 1, w poczet członków danej organizacji samorządu gospodarczego, następuje w trybie określonym w statucie danej organizacji. Prawa i obowiązki przysługujące członkowi wspierającemu zostaną określone w statutach tych organizacji.

3. Rzemieślnicy zrzeszeni w organizacjach samorządu gospodarczego rzemiosła, którzy zakończyli prowadzenie działalności gospodarczej z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego mogą pozostać członkami organizacji o statusie członka wspierającego.

4. Przedsiębiorca nie będący rzemieślnikiem, a zatrudniający młodocianego pracownika w celu przygotowania zawodowego zrzeszany jest na zasadzie członka wspierającego.

Art. 18. 1. Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła podlegają obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego oraz uzyskują osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

2. Z uwzględnieniem pozostałych zapisów niniejszej ustawy, szczegółowe zadania organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, ich ustrój, stosunki prawne członków – rzemieślników, członków wspierających - ustalane są w statutach uchwalanych przez zjazdy lub walne zgromadzenia tych organizacji.

3. Najwyższym organem organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła jest walne zgromadzenie członków lub odpowiednio zjazd delegatów, do którego zadań należy podejmowanie uchwał, we wszelkich sprawach należących do jego kompetencji.

4. Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła mogą prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

Dział II

Podstawowe prawa i obowiązki rzemieślnika

Art. 19. 1. Tylko rzemieślnik ma prawo wybierać i być wybieranym do organów samorządu gospodarczego rzemiosła na zasadach określonych w ustawie i statutach poszczególnych organizacji.

2. W przypadku śmierci rzemieślnika i ustanowienia przez niego lub powołania zarządcy sukcesyjnego na podstawie zapisów ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw (Dz.U. z 2021 r. poz. 170 z późn. zm.), przedsiębiorstwo w spadku zachowuje status rzemieślnika od chwili śmierci rzemieślnika do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

Dział III

Odpowiedzialność dyscyplinarna

Art. 20. 1. Rzemieślnik podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie zasad etyki zawodowej lub rzetelnego wykonywania zawodu, zwane dalej „przewinieniem dyscyplinarnym”.

2. Szczegółowe zasady etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania zawodu określa Związek Rzemiosła Polskiego.

3. Odpowiedzialność dyscyplinarna jest niezależna od odpowiedzialności karnej, cywilnej lub administracyjnej za ten sam czyn.

4. Postępowanie dyscyplinarne może zostać zawieszone do czasu zakończenia postępowania karnego, cywilnego lub administracyjnego dotyczącego tego samego czynu, jeżeli wynik tego postępowania może mieć wpływ na rozstrzygnięcie w postępowaniu dyscyplinarnym.

Art. 21. 1. Przy każdej izbie rzemieślniczej działa:

1) Rzecznik Dyscyplinarny, zwany dalej „Rzecznikiem”;

2) Komisja Dyscyplinarna, zwana dalej „Komisją”;

2. Rzecznik wybierany jest przez zarząd izby rzemieślniczej spośród osób posiadających wykształcenie wyższe i doświadczenie co najmniej dwuletnie w organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła.

3. Komisja w składzie 3 osób wybierana jest przez zarząd izby rzemieślniczej spośród rzemieślników będących członkami cechów zrzeszonych w niej. Szczegółowe zasady działania Komisji określone zostaną w regulaminie prac Komisji uchwalanym przez zarząd izby rzemieślniczej.

4. Biuro izby rzemieślniczej wspiera Rzecznika i Komisję w prowadzeniu spraw.

5. Rzecznik prowadzi postępowanie wyjaśniające oraz występuje przed Komisją lub Sądem polubownym przy Związku Rzemiosła Polskiego jako strona postępowania dyscyplinarnego.
6. Komisja rozpoznaje w pierwszej instancji sprawy odpowiedzialności dyscyplinarnej rzemieślników i orzeka w tych sprawach.
7. Sąd polubowny przy Związku Rzemiosła Polskiego rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń i postanowień Komisji w przypadkach określonych w ustawie.
8. Rzecznik i członkowie Komisji są niezależni w zakresie wykonywania czynności związanych z postępowaniem dyscyplinarnym i podlegają wyłącznie przepisom prawa.

Art. 22. 1. Właściwy do prowadzenia postępowania jest Rzecznik, a potem Komisja działające przy izbie rzemieślniczej, do której cech, którego członkiem jest rzemieślnik należy.

2. W przypadku, gdy zachodzą okoliczności mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności Rzecznika lub członków Komisji, sprawa może zostać przekazana do rozpoznania Rzecznikowi lub Komisji działającym przy innej izbie rzemieślniczej.

Art. 23. 1. Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej obejmuje:

- a) postępowanie wyjaśniające prowadzone przez Rzecznika;
- b) postępowanie przed Komisją.

2. Postępowanie wyjaśniające wszczyna się z urzędu lub na skutek zawiadomienia o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

3. Celem postępowania wyjaśniającego jest ustalenie, czy doszło do czynu mogącego stanowić przewinienie dyscyplinarne, wyjaśnienie okoliczności jego popełnienia oraz ustalenie osoby, której czyn ten może zostać przypisany, a także zebranie, zabezpieczenie i, w niezbędnym zakresie, utrwalenie materiału dowodowego na potrzeby postępowania przed Komisją.

Art. 24. Rzecznik, po otrzymaniu informacji wskazującej na możliwość popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, dokonuje jej wstępnej oceny. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, Rzecznik wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego. Jeżeli brak jest podstaw do wszczęcia postępowania wyjaśniającego, Rzecznik wydaje postanowienie o odmowie jego wszczęcia. Postanowienie o braku podstaw do wszczęcia postępowania wyjaśniającego wraz z uzasadnieniem doręcza się osobie, która złożyła zawiadomienie, oraz osobie, której czynu dotyczyło zawiadomienie.

Art. 25. 1. W toku postępowania wyjaśniającego Rzecznik podejmuje czynności niezbędne do wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. W tym celu Rzecznik może w szczególności:

- a) żądać dokumentów i informacji pozostających w związku ze sprawą;
- b) odbierać wyjaśnienia od rzemieślnika, którego dotyczy postępowanie;

- c) przesłuchiwać świadków;
- d) zasięgać opinii osób posiadających wiadomości specjalne;
- e) przeprowadzać inne dowody niezbędne do wyjaśnienia sprawy.

2. Organy organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła są obowiązane, w zakresie swoich kompetencji, udzielać Rzecznikowi informacji i udostępniać dokumenty niezbędne do prowadzenia postępowania.

Art. 26. 1. Jeżeli zgromadzony materiał dowodowy wskazuje na uzasadnione podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez określonego rzemieślnika, Rzecznik wydaje postanowienie o przedstawieniu zarzutów.

2. Postanowienie o przedstawieniu zarzutów zawiera:

- a) oznaczenie rzemieślnika;
- b) dokładne określenie zarzucanego czynu, ze wskazaniem czasu, miejsca i sposobu jego popełnienia;
- c) wskazanie zasad etyki zawodowej lub rzetelnego wykonywania zawodu, które zostały naruszone;
- d) uzasadnienie.

3. Postanowienie o przedstawieniu zarzutów doręcza się rzemieślnikowi, pouczając go o przysługujących mu prawach.

4. Z chwilą doręczenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów rzemieślnik staje się obwinionym.

Art. 27. 1. Obwiniony ma prawo do obrony na każdym etapie postępowania. Obwiniony ma w szczególności prawo do:

- a) składania wyjaśnień;
- b) odmowy składania wyjaśnień lub odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania;
- c) ustanowienia obrońcy;
- d) składania wniosków dowodowych;
- e) dostępu do akt sprawy i sporządzania z nich odpisów lub kopii;
- f) wypowiedzenia się co do zgromadzonego materiału dowodowego przed zakończeniem postępowania wyjaśniającego.

Art. 28 1. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego Rzecznik:

- 1) kieruje do Komisji wnioski o ukaranie, jeżeli zgromadzony materiał daje podstawy do przyjęcia, że obwiniony dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego, albo
- 2) wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli brak jest podstaw do skierowania wniosku o ukaranie.

2. Wniosek o ukaranie zawiera:

- 1) imię i nazwisko obwinionego oraz dane niezbędne do jego identyfikacji;
- 2) dokładne określenie zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego;
- 3) wskazanie naruszonych zasad etyki zawodowej lub rzetelnego wykonywania zawodu;
- 4) uzasadnienie;
- 5) wykaz dowodów, których przeprowadzenia Rzecznik żąda przed Komisją.

3. Do wniosku o ukaranie dołącza się akta postępowania wyjaśniającego.

Art. 29. 1. Postępowanie przed Komisją wszczyna się na wniosek o ukaranie wniesiony przez Rzecznika.

2. Stronami postępowania przed Komisją są Rzecznik i obwiniony.

3. Komisja rozpoznaje sprawę na rozprawie.

4. Komisja rozstrzyga na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku postępowania.

5. Komisja samodzielnie ocenia dowody, kierując się zasadami prawidłowego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego.

6. Niedające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść obwinionego.

7. Obwinionego uważa się za niewinnego, dopóki jego odpowiedzialność za przewinienie dyscyplinarne nie zostanie stwierdzona prawomocnym orzeczeniem Komisji.

Art. 30. 1. Komisja orzeka w składzie trzech członków.

2. Członek Komisji podlega wyłączeniu od udziału w sprawie, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio;
- 2) pozostaje z obwinionym lub pokrzywdzonym w stosunku osobistym lub zawodowym mogącym wywołać wątpliwości co do jego bezstronności;
- 3) brał udział w prowadzeniu postępowania wyjaśniającego;
- 4) zachodzą inne okoliczności mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

Art. 31. 1. Po przeprowadzeniu postępowania Komisja:

- 1) uniewinnia obwinionego;
- 2) umarza postępowanie dyscyplinarne albo
- 3) uznaje obwinionego za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego i wymierza karę dyscyplinarną.

2. Orzeczenie Komisji zawiera rozstrzygnięcie oraz jego uzasadnienie.

3. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się obwinionemu i Rzecznikowi.

Art. 32. 1. Za przewinienie dyscyplinarne można orzec:

- 1) upomnienie;
 - 2) naganę;
 - 3) karę pieniężną;
 - 4) zawieszenie na czas oznaczony prawa do pełnienia funkcji w organach organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła;
 - 5) pozbawienie prawa do pełnienia funkcji w organach organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła.
2. Przy wymiarze kary Komisja bierze pod uwagę w szczególności stopień winy, charakter i wagę naruszenia, skutki czynu, sposób zachowania się obwinionego po jego popełnieniu oraz dotychczasowe przestrzeganie przez niego zasad etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania zawodu.
3. Kara powinna być proporcjonalna do charakteru i stopnia zawinienia przewinienia dyscyplinarnego.

Art. 33. 1. Sąd polubowny przy Związku Rzemiosła Polskiego jest organem drugiej instancji w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej rzemieślników (dalej jako „Sąd”).

2. Każda izba rzemieślnicza zrzeszona w Związku Rzemiosła Polskiego oddelegowuje 1 członka do Sądu.

3. Sąd orzeka w składzie trzech członków wybieranych do sprawy losowo spośród członków Sądu.

4. W składzie orzekającym Sądu nie może uczestniczyć osoba, która:

- 1) brała udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia;
- 2) uczestniczyła w postępowaniu wyjaśniającym w danej sprawie;
- 3) pozostaje z obwinionym lub pokrzywdzonym w stosunku osobistym, zawodowym lub majątkowym mogącym wywołać uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności;
- 4) jest członkiem organu izby rzemieślniczej, przy której działa Komisja Dyscyplinarna, która wydała zaskarżone orzeczenie;
- 5) podlega wyłączeniu z innych przyczyn mogących wywołać uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności.

5. Członkowie Sądu są niezawisli w zakresie orzekania i podlegają wyłącznie przepisom prawa.

Art. 34. 1. Odwołanie do Sądu może wnieść:

- a) obwiniony;
- b) Rzecznik Dyscyplinarny;

2. Odwołanie wnosi się na piśmie, za pośrednictwem Komisji, która wydała zaskarżone orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

3. Odwołanie powinno wskazywać zaskarżone orzeczenie, zakres zaskarżenia, zarzuty stawiane orzeczeniu oraz wnioski o jego zmianę albo uchylenie.

4. Odwołanie wniesione w terminie wstrzymuje wykonanie zaskarżonego orzeczenia.

Art. 35. 1. Sąd rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, biorąc z urzędu pod uwagę naruszenia prawa mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

2. Odwołanie wniesione co do winy uważa się za skierowane przeciwko całości orzeczenia.

3. Odwołanie wniesione co do kary uważa się za skierowane przeciwko całości rozstrzygnięcia o karze.

4. Sąd może przeprowadzić uzupełniające postępowanie dowodowe, jeżeli jest to niezbędne do prawidłowego rozpoznania sprawy.

5. Jeżeli odwołanie wniósł wyłącznie obwiniony albo jego obrońca, Sąd nie może wydać orzeczenia na niekorzyść obwinionego.

Art. 36. 1. Po rozpoznaniu odwołania Sąd:

1) utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;

2) zmienia zaskarżone orzeczenie w całości albo w części i orzeka co do istoty sprawy;

3) uchyla zaskarżone orzeczenie w całości albo w części i umarza postępowanie;

4) uchyla zaskarżone orzeczenie w całości albo w części i przekazuje sprawę Komisji do ponownego rozpoznania, jeżeli wydanie orzeczenia wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości albo w znacznej części lub zachodzi inna istotna przeszkoda w wydaniu orzeczenia co do istoty sprawy.

2. Komisja, której sprawę przekazano do ponownego rozpoznania, jest związana zapatrywaniami prawnymi i wskazaniem Sądu co do dalszego postępowania.

3. Orzeczenie Sądu wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom.

Art. 37. 1. Prawomocne orzeczenie Komisji albo Sądu wykonuje izba rzemieślnicza, przy której działa Komisja, która rozpoznawała sprawę w pierwszej instancji. Sąd przekazuje prawomocne orzeczenie właściwej izbie rzemieślniczej niezwłocznie po jego uprawomocnieniu.

2. Izba rzemieślnicza prowadzi ewidencję prawomocnych orzeczeń dyscyplinarnych dotyczących rzemieślników podlegających właściwości tej izby.

Art. 38. 1. Nie wszczyna się postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia dyscyplinarnego upłynęły 3 lata.

2. Jeżeli czyn zawiera jednocześnie znamiona przestępstwa, przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie karalności tego przestępstwa.

3. Bieg przedawnienia przerywa wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

Art. 39. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego dotyczące postępowania dowodowego, obrońców, doręczeń, terminów oraz wyłączenia osób uczestniczących w postępowaniu, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

Dział IV

Cechy

Art. 40. 1. Cechy zrzeszają rzemieślników według kryterium terytorialnego lub rodzajów działalności gospodarczej, określonego w statucie cechu.

2. Cech jest obowiązany zrzeszyć się w izbie rzemieślniczej, na obszarze działania której posiada swoją siedzibę. Cech niezrzeszony nie jest uprawniony do sprawowania nadzoru nad przebiegiem przygotowania zawodowego.

3. Do zadań cechu należy w szczególności:

- 1) utrwalanie więzi środowiska rzemieślniczego, postaw zgodnych z zasadami etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania zawodu;
- 2) prowadzenie na rzecz członków działalności społeczno-organizacyjnej, kulturalnej, oświatowej i gospodarczej;
- 3) reprezentowanie interesów członków wobec organów administracji i sądów.

Art. 41. 1. Cech może być utworzony z inicjatywy co najmniej 30 rzemieślników działających na terenie określonym w statucie lub w danej branży.

2. Cech może należeć do jednej izby rzemieślniczej.

3. Rzemieślnik może być jednocześnie członkiem jednego cechu utworzonego według kryterium terytorialnego i jednego utworzonego według kryterium branżowego.

4. Prawo utworzenia cechu przysługuje rzemieślnikom mającym pełną zdolność do czynności prawnych, niepozbawionym praw publicznych i niebędącym w okresie zawieszenia działalności gospodarczej, stanie upadłości albo stanie likwidacji.

5. W celu utworzenia cechu rzemieślnicy, o których mowa w ust. 1, uchwalają statut cechu, zwykłą większością głosów, potwierdzając jego przyjęcie przez złożenie na nim swoich podpisów oraz dokonują wyboru organów cechu.

6. Statut cechu powinien określać w szczególności:

- 1) nazwę cechu odróżniającą go od innych cechów i organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła;

- 2) siedzibę cechu;
- 3) zadania cechu i sposoby ich realizacji;
- 4) kryterium terytorialne lub rodzajów działalności gospodarczej, według którego zrzesza cech;
- 5) zasady nabywania i utraty członkostwa, rodzaje członkostwa oraz prawa i obowiązki członków cechu;
- 6) organy cechu, w tym zarząd cechu oraz organ kontroli wewnętrznej;
- 7) sposób reprezentowania cechu na zewnątrz;
- 8) zasady gospodarki finansowej, w tym ustalania wysokości składek dla członków;
- 9) zasady dokonywania zmian statutu;
- 11) sposób podejmowania uchwał przez organy cechu;
- 12) sposób likwidacji cechu, przeznaczenia majątku pozostałego po likwidacji cechu oraz zabezpieczenia dokumentacji związanej z nadzorem dualnego kształcenia zawodowego w rzemiośle.

Dział V

Izby rzemieślnicze

Art. 42 1. Izby rzemieślnicze zrzeszają cechy, spółdzielnie rzemieślnicze, według kryterium terytorialnego określonego zgodnie z art. 16 ust. 2, przy czym można być jednocześnie członkiem jednej izby rzemieślniczej.

2. Izba rzemieślnicza obowiązana jest zrzeszyć się w Związku Rzemiosła Polskiego.

3. Do zadań izby rzemieślniczej należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie interesów środowiska rzemieślniczego zrzeszonego w izbie;
- 2) udzielanie pomocy członkom zrzeszonym w organizacjach samorządu gospodarczego rzemiosła;
- 3) powoływanie komisji egzaminacyjnych oraz organizowanie egzaminów: mistrzowskiego, czeladniczego, na pomocnika czeladnika, oraz sprawdzającego, będących usługami kształcenia zawodowego lub przekwalifikowania zawodowego;
- 4) nadzór nad dualnym kształceniem zawodowym w rzemiośle.

4. Izby rzemieślnicze są uprawnione do potwierdzania:

- 1) egzaminów kwalifikacyjnych świadectwami czeladniczymi i dyplomami mistrzowskimi, będącymi dokumentami publicznymi w rozumieniu art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 725 i 1517 oraz z 2021 r. poz. 1660) oraz do opatrywania ich pieczęcią urzędową;

2) wyników egzaminów sprawdzających zaświadczeniami o posiadaniu wybranych kwalifikacji zawodowych w zakresie zawodu odpowiadającego danemu rodzajowi rzemiosła.

Art. 43. Prawo tworzenia izb przysługuje cechom niebędącym w stanie upadłości albo likwidacji.

- Art. 44.** 1. Izba rzemieślnicza może być utworzona z inicjatywy co najmniej 20 cechów.
2. W celu utworzenia izby rzemieślniczej cechy uchwalają statut izby rzemieślniczej, zwykłą większością głosów, potwierdzając jego uchwalenie przez złożenie na nim swoich podpisów.
3. Statut izby rzemieślniczej powinien określać w szczególności:
- 1) nazwę izby rzemieślniczej odróżniającą ją od innych izb rzemieślniczych i organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła;
 - 2) terytorium działania i siedzibę izby rzemieślniczej;
 - 3) zadania izby rzemieślniczej i sposoby ich realizacji;
 - 4) zasady nabywania i utraty członkostwa, rodzaje członkostwa oraz prawa i obowiązki członków;
 - 5) organy wewnętrzne izby rzemieślniczej, w tym zarząd izby oraz organ kontroli wewnętrznej;
 - 6) sposób reprezentowania izby rzemieślniczej na zewnątrz;
 - 7) sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich;
 - 8) zasady dokonywania zmian statutu;
 - 9) sposób podejmowania uchwał przez organy wewnętrzne izby rzemieślniczej;
 - 10) sposób likwidacji izby rzemieślniczej, przeznaczenia majątku pozostałego po likwidacji oraz przekazania dokumentacji związanej z działalnością komisji egzaminacyjnych.

Dział VI

Związek Rzemiosła Polskiego

Art. 45. 1. Związek Rzemiosła Polskiego jest krajową organizacją samorządu gospodarczego, w której zrzeszają się izby rzemieślnicze.

2. Do zadań Związku Rzemiosła Polskiego należy w szczególności:

- 1) zapewnienie zrzeszonym w nim izbom rzemieślniczym pomocy w realizacji zadań statutowych;
- 2) rozwijanie działalności społeczno-zawodowej;
- 3) reprezentowanie interesów rzemiosła na zewnątrz;
- 4) opiniowanie aktów prawnych dotyczących rzemiosła;
- 5) sprawowanie nadzoru nad działalnością komisji egzaminacyjnych;

- 6) ustalanie programu szkoleń osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnych;
- 7) analizowanie wyników egzaminów kwalifikacyjnych w celu uzyskania świadectw, dyplomów i zaświadczeń, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 7, oraz formułowanie na tej podstawie wniosków;
- 8) rozpatrywanie nieuwzględnionych przez izbę rzemieślniczą skarg kandydatów dotyczących prawidłowości przeprowadzenia egzaminów kwalifikacyjnych w celu uzyskania świadectw, dyplomów i zaświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4).

3. Związek Rzemiosła Polskiego działa na podstawie niniejszej ustawy oraz statutu, który określa w szczególności w szczególności:

- 1) nazwę „Związek Rzemiosła Polskiego” oraz jego siedzibę;
 - 2) zadania i sposoby ich realizacji;
 - 3) zasady nabywania i utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków;
 - 4) organy wewnętrzne Związku Rzemiosła Polskiego;
 - 5) sposób reprezentowania Związku Rzemiosła Polskiego na zewnątrz;
 - 6) zasady gospodarki finansowej;
 - 7) zasady dokonywania zmian statutu;
 - 8) sposób podejmowania uchwał przez organy;
 - 9) sposób likwidacji Związku Rzemiosła Polskiego i przeznaczenia jego majątku po likwidacji.
4. Związek Rzemiosła Polskiego wskazuje izbę rzemieślniczą, która przejmuje dokumentację związaną z działalnością egzaminacyjną likwidowanej izby rzemieślniczej.

5. Związek Rzemiosła Polskiego przechodzi w stan likwidacji z chwilą przejścia w stan likwidacji ostatniej izby rzemieślniczej zrzeszonej w Związku Rzemiosła Polskiego.

Art. 46. Izba rzemieślnicza nie będąca członkiem Związku Rzemiosła Polskiego nie jest uprawniona do sprawowania nadzoru nad przebiegiem przygotowania zawodowego i do przeprowadzania egzaminów czeladniczych i mistrzowskich.

Art. 47. 1. Związek Rzemiosła Polskiego tworzy sąd polubowny do orzekania w sprawach dotyczących:

- 1) sporów między organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła;
- 2) odwołań, o których mowa w ustawie;
- 3) innych spraw przewidzianych ustawą lub statutem Związku Rzemiosła Polskiego.

2. Związek Rzemiosła Polskiego może powołać przy Sądzie polubownym ośrodek mediacyjny w rozumieniu przepisu art. 183 (2) § 3 kodeksu postępowania cywilnego w celu prowadzenia mediacji dla rzemieślników lub innych członków organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła. W takim wypadku Związek Rzemiosła Polskiego prowadzi listę mediatorów.

3. Szczegółowe zadania, sposób i tryb działania sądu polubownego i ośrodka mediacyjnego działających przy Związku Rzemiosła Polskiego oraz wysokość opłat pobieranych przez sąd polubowny i ośrodek mediacyjny, Związek Rzemiosła Polskiego określa w regulaminach przyjętych zgodnie ze statutem Związku Rzemiosła Polskiego.

Art. 48. 1. Spółdzielnie rzemieślnicze działają na zasadach określonych w ustawie z dnia 16 stycznia 1982 r. – Prawo spółdzielcze.

2. Do zadań spółdzielni rzemieślniczych należy:

- 1) organizowanie działalności usługowej i wytwórczej rzemiosła;
- 2) udzielanie pomocy członkom w wykonywaniu ich zadań;
- 3) prowadzenie własnej działalności gospodarczej i społeczno-wychowawczej.

6. Związek Rzemiosła Polskiego pełni względem spółdzielni rzemieślniczych, zrzeszonych w izbach rzemieślniczych, funkcje związku rewizyjnego, w trybie i na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2021 r. poz. 648).

Rozdział 5.

Przepisy karne

Art. 49. Kto bez wymaganych kwalifikacji zawodowych w rzemiośle wykonuje działalność gospodarczą w zawodzie zaliczanym do rzemiosła, podlega karze grzywny, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 50. Kto nie będąc uprawnionym posługuje się oznaczeniem „rzemiosło”, „rzemieślnicze” lub określeniem „rzemieślnik” podlega karze grzywny.

Art. 51. Kto nie będąc członkiem organizacji, o której mowa w art. 15 zatrudnia młodocianego pracownika w celu przygotowania zawodowego, o którym mowa w art. 7, podlega karze grzywny.

Rozdział 6.

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 52. Organizacje samorządu rzemiosła działające na podstawie ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2020 r. poz. 2159), z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się organizacjami samorządu rzemiosła, w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 53. Przedsiębiorcy spełniający definicję rzemieślnika z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się z mocy prawa członkami samorządu rzemiosła.

Art. 54. Przedsiębiorcy, którzy z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie spełniają definicji rzemieślnika, a prowadzą działalność w zawodzie zaliczanym do rzemiosła, prowadzą przedsiębiorstwo na dotychczasowych zasadach. W tym przypadku przedsiębiorca nie jest uprawniony do prowadzenia przygotowania zawodowego. Młodociani, którzy przed wejściem w życie niniejszej ustawy zostali zatrudnieni w celu przygotowania zawodowego u powyższego przedsiębiorcy kończą przygotowanie zawodowe na dotychczasowych zasadach.

Art. 55. Przedsiębiorcy, o których mowa w art. 54 nie są uprawnieni do stosowania nazw „rzemiosło”, „rzemieślnik” czy określenia „rzemieślniczy”.

Art. 56. Kwalifikacje zawodowe w rzemiośle nabyte i potwierdzone stosownymi dokumentami przed wejściem w życie niniejszej ustawy, stają się kwalifikacjami zawodowymi w rzemiośle w rozumieniu art. 4 ust. 1 niniejszej ustawy.

Art. 57. Organizacje samorządu rzemiosła w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy dostosują swój status prawno-organizacyjny do wymogów niniejszej ustawy.

Art. 58. 1. Izba rzemieślnicza prowadząca dualne kształcenie zawodowe i nie będąca członkiem Związku Rzemiosła Polskiego w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, ma obowiązek w terminie do 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy uzyskać członkostwo w Związku Rzemiosła Polskiego. W przypadku braku uzyskania członkostwa komisje egzaminacyjne powołane przy takiej izbie rzemieślniczej ulegają rozwiązaniu z upływem kolejnych 3 miesięcy.

2. Związek Rzemiosła Polskiego podejmuje uchwałę w sprawie przyjęcia w poczet członków Związku Rzemiosła Polskiego, zgodnie ze statutem, po przeprowadzeniu postępowania obejmującego w szczególności ocenę zgodności z prawem prowadzonego dotychczas kształcenia zawodowego w rzemiośle.

3. Odmowa nabycia członkostwa izby rzemieślniczej w Związku Rzemiosła Polskiego następuje w przypadkach przewidzianych statutem Związku Rzemiosła Polskiego na podstawie uchwały Zarządu Związku Rzemiosła Polskiego podjętej zwykłą większością głosów.

4. Uchwała, o której mowa w ust. 3 powinna spełniać wymogi wskazane w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r., kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U z 2021 r., poz. 735).

5. Izba rzemieślnicza, może w terminie 14 dni od daty otrzymania uchwały, o której mowa w ust. 3, złożyć wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy. Wniosek powinien zawierać co najmniej:

- a) oznaczenie skarżącego,
- b) oznaczenie zaskarżonej uchwały,
- c) wskazanie zarzutów,
- d) uzasadnienie.

6. Zarząd Związku Rzemiosła Polskiego, orzeka w przedmiocie wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy w terminie 30 dni od jego otrzymania poprzez oddalenie wniosku lub uchylenie uchwały, o której mowa w ust. 3. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się zainteresowanej izbie rzemieślniczej w terminie 14 dni od daty jego wydania.

7. Od uchwały wydanej w wyniku ponownego rozpoznania sprawy izbie przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego za pośrednictwem Związku Rzemiosła Polskiego w terminie 30 dni od dnia otrzymania orzeczenia z uzasadnieniem.

8. Złożenie skargi, o której mowa w ust. 7 wstrzymuje wykonania uchwały o odmowie nabycia członkostwa Zarządu Związku Rzemiosła Polskiego.

9. Brak złożenia w terminie skargi lub prawomocne oddalenie skargi przez sąd administracyjny powoduje uprawomocnienie się uchwały, o której mowa w ust. 3.

Art. 59. Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle traci moc z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 60. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Transkrypcja wydruku projektu ZRP (25 stron) – oprac. Moje stanowisko: Nie zgadzam się z obecną propozycją projektu ustawy.

Patryk Kowalski
V-ce Przewodniczący Rady Młodych przy Związku Rzemiosła Polskiego